

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

P/12/001
LKR-4100-02-07/2012

Kraków, dnia kwietnia 2012 r.

**Pani
Agnieszka Wypych
Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bobowej
Rynek 21
38-350 Bobowa**

Wystąpienie pokontrolne

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012 r., poz. 82), zwanej dalej „ustawą o NIK”, przeprowadziła w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bobowej, zwanym dalej „Ośrodkiem”, kontrolę powiązania budżetu Gminy Bobowa z budżetem państwa w zakresie wybranych dochodów i wydatków w 2011 r., obejmującą w szczególności działania windykacyjne wobec dłużników alimentacyjnych oraz udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie usług szkoleniowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym przez Panią Kierownik 30 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami działalność Ośrodka w kontrolowanym zakresie. Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia nie nosiły znamion umyślnego działania, wskazywały jednak na nieskuteczność kontroli zarządczej spowodowaną brakiem mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie podejmowanych działań windykacyjnych. Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia i oceny szczegółowe:

1. NIK ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami sposób prowadzenia przez Ośrodek windykacji zaległości związanych z realizacją w Gminie Bobowa zadań rządowych oraz innych zadań zleconych ustawami, jakie występowały w rozdziale 85212 *Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego*. Zaległości te według stanu na 31 grudnia 2011 r. wynosiły ogółem 896,5 tys. zł i odnosiły się do 33 dłużników alimentacyjnych. Badanie postępowania wobec wszystkich dłużników wykazało, że podejmowane były działania przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.), lecz niektóre z nich były realizowane ze znaczną zwłoką. Na przykład 9 tytułów wykonawczych, o egzekucję należności pieniężnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego w okresie od października 2008 r. do września 2009 r. w łącznej kwocie 38 136,91 zł., zwróconych 8 października 2010 r. przez Urząd Skarbowy w Gorlicach z powodu zamieszczenia przez Ośrodek niewłaściwej pieczęci z oznaczeniem wierzyciela, zostało poprawione dopiero po 10 miesiącach – 31 lipca 2011 r. Negatywnie należy ocenić opieszałość w wydawaniu decyzji w sprawie zwrotu przez dłużników alimentacyjnych należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Wystawiano je bowiem dopiero najwcześniej po upływie 3 miesięcy od zakończenia okresu wypłaty świadczeń, a nawet do 9 miesięcy. Na przykład decyzje o zwrot

świadczeń alimentacyjnych wypłaconych od października 2009 r. do 30 września 2010 r. w kwocie 162 980,33 zł wystawiane były od stycznia do czerwca 2011 r.

Działania, o których mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, podejmowane były wobec wszystkich dłużników, dla których organem właściwym dłużnika był Burmistrz Bobowej. W marcu 2011 r. wezwano ich do stawienia się w Ośrodku celem przeprowadzenia wywiadu środowiskowego oraz złożenia oświadczenia majątkowego, w kwietniu i maju 2011 r. występowano do Starosty o zatrzymanie im prawa jazdy oraz skierowano wnioski do Prokuratury Rejonowej o wszczęcie postępowania o czyn z art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.), które jednak były bezskuteczne. Informacje w tym zakresie otrzymywano również od innych organów właściwych dłużnika. Występowano także w maju i lipcu 2011 r. oraz 14 stycznia 2012 r. do Krajowego Rejestru Długów o upublicznienie nieuregulowanych zobowiązań dłużników.

Podkreślić należy, że żaden z dłużników nie zwrócił w wymaganym terminie należności określonych w decyzjach z 2011 r. w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego za okres od października 2009 r. do września 2010 r. Upomnień o zapłatę tych należności nie wystawiono dla czterech z 25 dłużników. Jako powód braku takiego działania wskazano w jednym przypadku spłacanie przez wierzyciela nienależnie pobranych świadczeń, a w dwóch przypadkach – możliwość wszczęcia postępowania egzekucyjnego bez uprzedniego doręczenia upomnienia, wynikającą z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. Nr 137, poz. 1541 ze zm.), co wskazuje na dowolność postępowania w przedmiotowych sprawach. Chociaż żadne z wysłanych upomnień nie było skuteczne, dopiero w styczniu 2012 r. przystąpiono do sporządzania tytułów wykonawczych dla należności pieniężnych w łącznej kwocie 122 464,73 zł od 18 dłużników, w tym od dwóch dłużników, do których nie były wysłane upomnienia.

W 2011 r. w drodze postępowania egzekucyjnego uzyskane zostało ogółem 22,7 tys. zł od 11 dłużników, z których 19,1 tys. zł zaliczono na spłatę należności głównej z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a 3,6 tys. zł na odsetki od takich świadczeń.

Zaznaczyć przy tym należy, że tylko jeden spośród sześciu dłużników posiadających wyłącznie zadłużenia z tytułu zaliczek alimentacyjnych, wypłacanych osobom uprawnionym na podstawie ustawy z 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz o zaliczce alimentacyjnej (Dz.U. Nr 86, poz. 732 ze zm.), spłacał swoje zobowiązanie – w comiesięcznych ratach – w 2011 r. spłacił 5 800 zł. Ośrodek w stosunku do pozostałych pięciu dłużników nie podejmował żadnych działań w celu sprawdzenia powodów braku spłaty zadłużenia, pomimo że art. 43 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów stanowi, że egzekucję należności z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych prowadzi się w dalszym ciągu aż do ich zaspokojenia na podstawie dotychczasowych przepisów.

Kontrola wykazała ponadto szereg różnego rodzaju uchybień. Między innymi:

- we wszystkich zawiadomieniach o przyznaniu świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym, przekazywanych między innymi dłużnikom oraz organom właściwym dłużnika, w części dotyczącej informacji wymaganej art. 27 ust. 7 pkt 3 lit. b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, podawano niewłaściwą datę wydania ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz o zaliczce alimentacyjnej, tj. 7 września 2007 r. zamiast 22 kwietnia 2005 r., i dopiero w trakcie niniejszej kontroli błąd ten został usunięty w programie informatycznym, w którym generowane były zawiadomienia. Ponadto we wszystkich takich zawiadomieniach wysłanych do dłużników w 2011 r. podawano wysokość zobowiązań dłużnika z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej: zaliczki alimentacyjnej w kwotach stanowiących 50% faktycznego stanu zadłużenia, tj. wyłącznie w części jaka winna być przekazana Skarbowi Państwa (z pominięciem części należnej gminie);
- przez przeoczenie do jednego z dłużników alimentacyjnych nie wysłano decyzji z 20 stycznia 2011 r. w sprawie zwrotu należności w kwocie 4 800 zł z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie od października 2009 r. do września 2010 r.;
- przez przeoczenie do czasu niniejszej kontroli nie wystawiono tytułu wykonawczego o egzekucję od dłużnika alimentacyjnego Z.W. należności w kwocie głównej 4 500 zł wraz z odsetkami;
- omyłkowo: w decyzji nr 532-FA/29/1/01/11 z 18 stycznia 2011 r. wskazano niewłaściwą datę rozpoczęcia wypłacania świadczenia alimentacyjnego (tj. 1 sierpnia 2009 r. zamiast 1 sierpnia 2010 r.), w tytule wykonawczym z 5 stycznia 2012 r. dot. dłużnika F.K. podano nieodpowiednią kwotę zobowiązania (2 400 zł

zamiast 2 200 zł); w upomnieniu nr 6/2011 zawyżono łączną kwotę należności o 3.600 zł, w upomnieniu nr 24/2011 wskazano niewłaściwy okres rozpoczęcia wypłaty świadczenia (1 października 2009 r. zamiast 1 lipca 2010 r.), w ewidencji upomnień w poz. 1 z 2011 r. wpisano niewłaściwą kwotę (4 808,80 zł zamiast 6008,80 zł);

- w „Sprawozdaniu z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za IV kwartał 2011 r.” w pozycjach dotyczących kwot odzyskanych nienależnie pobranych zaliczek alimentacyjnych mylnie wykazano kwoty spłacane przez jednego z dłużników.

Niewątpliwy wpływ na przedstawiony stan realizacji przez Ośrodek zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym działaniami wobec dłużników alimentacyjnych, miał fakt, że zajmował się nimi jeden pracownik, który wykonywał również inne zadania związane z pomocą społeczną, a czynnościami związanymi z windykacją należności zajmował się dopiero po załatwieniu innych spraw.

2. NIK pozytywnie ocenia poprawność stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 ze zm.) w badanym postępowaniu o udzielenie przez Ośrodek zamówienia publicznego na usługi szkoleniowe o łącznej wartości 76,5 tys. zł, dla uczestników projektu „Decyduję o sobie – myślę o swojej przyszłości. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców Gminy Bobowa”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Nie nasuwało zastrzeżeń przygotowanie, ogłoszenie i przeprowadzenie postępowania, a umowy z wykonawcami były zgodne z przedmiotami zamówienia. Uwagi NIK odnosiły się wyłącznie do omyłek w protokołach w czterech z ośmiu części postępowania, między innymi:
 - w protokołach dotyczących dwóch części przedmiotu zamówienia („Warsztaty psychologiczne” i „Trening kompetencji i umiejętności społecznych”), wśród ofert odrzuconych nie wykazano ofert złożonych przez wykonawców wykluczonych z postępowania, co było niezgodne z art. 89 ust. 1 pkt 5 Prawa zamówień publicznych;
 - w protokole dotyczącym jednej części przedmiotu zamówienia („Prawo jazdy kategorii C”), w danych dotyczących otwarcia ofert błędnie wpisano wysokość kwoty, jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, tj. 9 000 zł zamiast 13 500 zł;
 - w protokole dotyczącym części przedmiotu zamówienia „Warsztaty psychologiczne” nie podano daty i sposobu przesłania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie wnosi o:

- 1) ustalenie i wdrożenie wewnętrznych procedur dotyczących działań windykacyjnych, celem wyeliminowania powstania nieprawidłowości podobnych do wykazanych przez niniejszą kontrolę,
- 2) podjęcie działań organizacyjnych usprawniających prowadzenie działań dotyczących windykacji należności od dłużników alimentacyjnych,
- 3) podawanie w zawiadomieniach o przyznaniu świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym, a przekazywanym dłużnikom, faktycznych informacji o wysokości ich zobowiązań z tytułu zaliczek alimentacyjnych.

O sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu wniosków oraz o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach ich niepodjęcia, proszę poinformować – na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK – Najwyższą Izbę Kontroli Delegaturę w Krakowie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Kierownik prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK w sprawie ich rozstrzygnięcia.

Otrzymują:

1. Adresat
2. Akta kontroli